

Hemodialīzes izmantošana gados veciem cilvēkiem Latvijā 2015. gadā

Aleksandra Panova¹, Monta Tumulkāne¹, Harijs Čerņevskis²

¹Rīgas Stradiņa universitāte, Medicīnas fakultāte, Latvija

²Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca,
Nefroloģijas centrs, Latvija

Ievads. Terapijas iespējas gados veciem cilvēkiem kļūst arvien aktuālākas populācijas novecošanās dēļ. Latvijā ir iespējama hemodialīze, peritoneālā dialīze un nieru transplantācija. Gados veciem cilvēkiem nieru transplantācija nav izvēles terapija, nieru funkcijas uzturēšanā priekšroka tiek dota hemodialīzei vai peritoneālajai dialīzei. Iespējams, tāpēc, ka šai populācijas vecuma grupai parasti ir vairākas hroniskas saslimšanas, kas ietekmē gan funkcionālo stāvokli, gan paredzamo dzīvildzi, gan dzīves kvalitāti. Hemodialīze ir visbiežāk lietotā nieru aizstājterapijas metode.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Retrospektīvi tika apkopoti un analizēti dati no 12 hemodialīzes centriem Latvijā par 2015. gadu. Pētījumā tika iekļauts 81 pacients, kuriem 2015. gadā tika uzsākta hemodialīze un kuru vecums ir lielāks par 65 gadiem. Tika izveidota datu kopa, kuras statistiskā apstrāde notika programmā *MS Excel* un *IBM SPSS Statistics*.

Rezultāti. Pētījumā tika analizēti dati par 81 hemodialīzes uzsākšanas gadījumu 2015. gadā: 42 (53,1%) sievietēm un 38 (46,9%) vīriešiem, kuru vidējais vecums bija 74 (65–90) gadi. Vecuma grupā 65–70 gadi ir 28 pacienti (16 sievietes un 12 vīrieši), 71–75 gadi – 17 pacienti (8 sievietes un 9 vīrieši), 76–80 gadi – 24 pacienti (14 sievietes un 10 vīrieši), 81–85 gadi – 10 pacienti (4 sievietes un 6 vīrieši) un vecuma grupā 86–90 gadi – 2 pacienti (1 sieviete un 1 vīrietis). Hemodialīzes centri tika sagrupēti pa pieciem reģioniem – Kurzemes, Rīgas, Vidzemes, Latgales un Zemgales. Rīgas reģionā hemodialīze tika uzsākta 31 (38,3%) pacientam, Zemgales reģionā – 14 (17,3%), Latgales reģionā – 5 (6,2%), Vidzemes reģionā – 4 (4,9%) un Kurzemes reģionā – 27 (33,3%) pacientiem. Diagnoze hemodialīzes sākšanai sešiem (7,4%) pacientiem ir hronisks glomerulonefrīts (HGN), otrā tipa cukura diabēts (CDII) – 13 (16%), hronisks intersticiāls nefrīts (HIN) – 14 (17,3%), hipertensīva nefropātija (HN) – 16 (19,8%) pacientiem, nenoskaidrotas etioloģijas hroniska nieru slimība (HNS) – 21 (25,9%), obstruktīva uropātija (OU) – 3 (3,7%), amiloidoze – 2 (2,5%), autosomāli dominantā nieru policistoze (ADNP) – 1 (1,2%) un citas diagnozes (mielomas slimība, nieres audzējs, podagra, trombotiska mikroangiopātija) – 5 (6,2%) pacientiem.

Secinājumi. Starp vīriešiem un sievietēm statistiski nozīmīgu atšķirību nav. Visvairāk cilvēku ir vecuma grupā no 65 līdz 70 gadiem. Visbiežāk hemodialīze tiek sākota Rīgas un Kurzemes reģionā, bet vismazāk – Vidzemes un Latgales reģionā. Visbiežākā diagnoze, hemodialīzi uzsākot, ir nenoskaidrotas etioloģijas hroniska nieru slimība. Pilnīgāku secinājumu izdarīšanai pētījumu nepieciešams turpināt, pētījumā iekļaujot kontroles grupu ar pacientiem, kas jaunāki par 65 gadiem, un analizējot datus no turpmākajiem gadiem.